

เทศน์เช้า วันที่ ๖ มีนาคม ๒๕๕๑

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองกวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

ในสมัยพุทธกาลนะ เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ธรรมขึ้นมา แล้วรอเฝ้า รอพระสารีบุตร พระโมคคัลลานะ เข้ามาขอบวชเป็นเอหิภิกขุ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า บอก เห็นไหม อัครสาวกทั้งเบื้องซ้ายและเบื้องขวามาแล้ว ยังไม่ทันบวชเลยนะ เวลาบวชเสร็จ แล้วเป็นพระอรหันต์ขึ้นมา เป็นพระอรหันต์ขึ้นมาณะตั้งเป็นพระอัครสาวกเบื้องซ้ายและเบื้อง ขวา เวลาตั้งอัครสาวกเบื้องซ้ายและเบื้องขวา ภิภุต่างๆ ตินินินิทามาก ตินินินิทาว่าองค์ สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าลำเอียง ถ้าจะตั้งอัครสาวกเบื้องซ้ายและเบื้องขวาต้องตั้งพระปัญจ วัคคีย์ก่อนสิ เพราะพระปัญจวัคคีย์บวชก่อน ภิภุที่อาวุโสกว่ามีมหาศาลเลยทำไมไม่ตั้ง ทำไม ไปตั้งพระสารีบุตร พระโมคคัลลานะ เห็นไหม

เวลาตั้งพระสารีบุตร พระโมคคัลลานะ ขึ้นมานะ อัครสาวกเบื้องซ้ายเบื้องขวา เพราะการ เหยแผ่ครั้งแรกมันมีเจ้าลัทธิต่างๆ อยู่แล้ว ในสังคมมันแน่นด้วยความศรัทธาความเชื่ออยู่ แล้วถ้า คนไม่มีวุฒิภาวะมันจะไปแก้ปัญหานี้ไม่ได้หรอก เวลามีปัญหา พระในวัชชีบุตรมีปัญหา ขึ้นมานะ ให้พระสารีบุตรไปแก้ พระสารีบุตรบอก

“ไปไม่ได้หรอก เพราะชาววัชชีเป็นพระที่แบบนักเลง ไปแล้วมีพวกมาก จะทำอย่างไร”

“เธอจงเอาหมู่คณะไป ไปถึงลงพรหมทัณฑ์ให้ชาววัชชีออกไปให้หมด”

ออกไปจากสังคมนั้นไง เพราะสังคมนั้นมันมีทฎฐิ มีความเห็นผิดไปจากในศาสนา เห็น ไหมเวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าจะแก้ไข วางศาสนา มันต้องมีมือซ้ายมือขวาเพื่อจะ จัดการอย่างนั้น เห็นไหม เวลาพวกพราหมณ์ที่คือดิ่งชัดขึ้น ให้พระโมคคัลลานะไปทรมาน เวลา พระโมคคัลลานะไปทรมานนะ ไปเทศน์ว่าการ เหาะขึ้นไปก่อนแล้วลงมาแล้วเทศน์ว่าการ มี ฤทธิมีเดช เห็นไหม เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าแสดงฤทธิปาฏิหาริย์กับเจ้าลัทธิต่างๆ แสดงฤทธิต่างๆ แสดงฤทธิไม่ให้คนอื่นแสดง แต่ถึงเวลาจำเป็นมันต้องแสดง เห็นไหม

การที่จะทำงานมันต้องมี ก็ว่าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไม่ได้ลำเอียงหรอก แต่เป็นเพราะว่าพระสารีบุตร พระโมคคัลลานะ ท่านปรารถนาของท่านมา ความปรารถนามาเป็น อัครสาวกเบื้องซ้ายเบื้องขวาต้องสร้างสมบุญญานิการมา การสร้างสมบุญญานิการมันสร้างขึ้น มาแล้วมันเป็นจิตนิสัย เป็นเรื่องของปัญญา เรื่องของสิ่งที่จับสมเข้าไปในจิตนั้น ในจิตนั้นมี ฤทธิ์มีเดช ในจิตนั้นมีเรื่องของปัญญา มันเป็นข้อเท็จจริง องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไม่ได้ ลำเอียงเลยนะ มันเป็นเรื่องจริงอย่างนั้น ความจริงอย่างนั้น โลกเขาสร้างมาอย่างนั้น เป็นสมบัติ ของเขา เขาสร้างสมบัติของเขามาแล้วเขาปรารถนามา เขาบ้ำเพ็ญเพียรของเขา มา แล้วถึงเวลา ของเขา เขารับตำแหน่ง ก็เป็นสภาวะแบบนั้น เห็นไหม

เวลาพระกัสสปะเห็นไหม พระกัสสปะบวชเมื่อแก่ พอบวชเมื่อแก่ถือธุดงค์วัตร องค์ สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าว่า

“กัสสปะเอ๋ย เธอก็มีอายุปานเรา แล้วทำไมยังต้องถือธุดงค์วัตรอยู่”

เห็นไหม เป็นพระอรหันต์เหมือนกันนะ

“ข้าพเจ้าถืออย่างนี้ไม่ใช่เพื่อเรื่องส่วนตัวของข้าพเจ้า ข้าพเจ้าถือไว้เพื่อเป็นคติแบบอย่าง ให้อุชุนรุ่นหลังได้ถือเป็นคติแบบอย่าง” เห็นไหม

เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าพยากรณ์ไว้เนะ ว่าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ปรีนิพพานไปแล้ว พระกัสสปะจะเป็นผู้ทำสังคายนา พอทำสังคายนาจึ้นมา ทำสังคายนาเพื่อ อะไร ก็เพื่อจะลงต่อมาเป็นชั้นเป็นตอนขึ้นมา ต่อมา เห็นไหม เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัม พุทธเจ้า ในมหายานเขาบอกว่าพระสารีบุตร พระโมคคัลลานะ นิพพานไปก่อนที่องค์สมเด็จพระ สัมมาสัมพุทธเจ้ายังมีชีวิตอยู่ พระกัสสปะเป็นผู้ที่รับงานต่อมาจากองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธ เจ้า ถืออะไร? ถือพระกัสสปะเป็นศาสดา ในมหายานเขาถือว่าพระกัสสปะเป็นพระศาสดานะ พวกเขนเขาถือพระกัสสปะเป็นอาจารย์ของเขา เห็นไหม

ความเห็นของเรามันเห็นแต่ผลงานไง ผลงานที่เราดูกันว่ามันเป็นผลงานการสืบต่อมา เพื่อศาสนา เราก็เห็นผลงาน ผลงานเราเป็นพระนะ เรื่องอย่างนี้เราก็ศึกษามา แต่มันเป็นจิตมันเป็น นิสัยนะ การสืบต่อมาอย่างนี้มันสืบต่อกันมา เห็นไหม

ดูในปัจจุบันในการประพฤติปฏิบัติของเรา มันจะมีปัญหาใหม่? แล้วคนที่เข้าไปจัดการเรื่องทิวทัศน์ความเห็น ทิวทัศน์ความเห็นนะ พระสารีบุตรไปปราบทิวทัศน์ความเห็น ปราบให้เข้าหลักเข้าเกณฑ์ แล้วนิพพานไปก่อน นิพพานไปก่อนองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

แล้วมาดูครูบาอาจารย์เราสิ ครูบาอาจารย์เราวางหลักวางเกณฑ์ไว้นะ แล้วลูกศิษย์ลูกหาเป็นอย่างนี้ เป็นอย่างนี้ เป็นอย่างนี้ แต่มันก็เป็นสัจจะความจริง สัจจะความจริงอย่างนั้นเพราะสร้างกันมา ถ้าสร้างกันมา คนเรามีเขวอันปัญญา มีสติสัมปชัญญะ มันจะรักษาเรื่องอย่างนี้ละ เรื่องของร่างกายมันเป็นเรื่องเปลือกๆ เรื่องเปลือกๆ เห็นไหม คุณสิ เราทุกข์กันอยู่เพราะร่างกายมันต้องกินต้องใช้ ต้องใช้สอย แต่เวลาเรื่องของความสุขความทุกข์นะ ถ้าความสุขความทุกข์เป็นนามธรรม แล้วถ้าไม่มีร่างกายบีบคั้น คุณสิ ถ้าเราไม่มีร่างกายบีบคั้นเลย เราจะมีความสุขขนาดไหน ถ้าจิตมันสุขนะ

ถ้าจิตมันทุกข์ล่ะ? ถ้าจิตมันทุกข์ไม่มีอะไรมันก็ทุกข์ มันเดือดร้อนกันไปหมด สิ่งนี้มันเดือดร้อนกันไปหมด เห็นไหม แต่ถ้ามันเดือดร้อน เดือดร้อนเพราะอะไร? เดือดร้อนเพราะมันเป็นอธรรม เดือดร้อนเพราะมันขาดธรรมะ ถ้ามีธรรมะขึ้นมามันจะเข้ามารักษาตรงนี้ไง แล้วผู้ที่มีธรรมะ มีทั้งร่างกาย มีทั้งจิตใจ เพราะจิตใจเวลาสุภาภิเสกนิพพาน พระอรหันต์มียังชีวิตอยู่เห็นไหม จิตใจนี้มันบริสุทธิ์ผุดผ่อง แล้วฟอกธาตุขันธ์ฟอกร่างกาย ร่างกายที่เป็นเศษ เวลาเราตายไปทุกคนตายไป สิ่งนี้มันเน่าเหม็น มันจะกลับสู่สภาพเดิมของเขา

ทำไมเป็นพระอรหันต์เผาแล้วเป็นพระธาตุล่ะ? สิ่งที่เป็นพระธาตุเพราะอะไร เพราะจิตที่มันสะอาดขึ้นมาแล้ว ถ้าจิตที่มันสะอาดขึ้นมา มันจะเป็นประโยชน์อย่างนี้ไง ถ้าประโยชน์ สิ่งที่เป็นประโยชน์มันเป็นธรรม เห็นไหม ถ้าเป็นธรรมมันจะมองไปประสาโลกไป ศากยบุตรพุทธชินโนรส สิ่งที่เป็นศากยบุตร บุตรขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เชื่อในธรรมวินัยขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

“อานนท์ ถ้าเราบริพพานไปแล้วนะ ธรรมวินัยเป็นศาสดาของเธอ”

ถ้าเป็นศาสดาของเธอ ครูบาอาจารย์ท่านพูดบ่อย บอกว่า

“ธรรมวินัยเป็นศาสดาของเรา”

แล้วเราเหยียบย่ำกันไป ถ้าเราเหยียบย่ำกันไป เราจะเป็นคนดีได้อย่างไร? ถ้าเราจะเป็นคนดีเราต้องอยู่ในธรรมวินัย ใช่ไหม? เพราะอยู่ในธรรมวินัยเป็นกรอบ เป็นกรอบนะ คุณีกรอบ กฎหมายเวลาเราถือกฎหมายกัน กฎหมายเป็นกรอบที่กติกายั้งคับใช้เราไหม? แต่เวลาเราทำงานบางอย่างเราต้องทำงาน งานนี้มันมีเทคนิคของมัน ถ้าเทคนิค เราใช้เทคนิคนี้เพื่อผลประโยชน์นะ แต่ถ้าเป็นอกุศล มันใช้เทคนิคเพื่อประโยชน์เรา คุณี ผู้ที่ถือกฎหมายอยู่ เห็นไหม เอากฎหมายมาเป็นผลประโยชน์ของเขา เขาถือกฎหมายแล้วเอากฎหมายนี้หากินกัน แต่ถ้าเป็นธรรมนะก็ถือกฎหมายอยู่เหมือนกัน แต่กฎหมายนี้แล้วเวลาเราทำงานมันมีข้อขัดข้อง เห็นไหม เราใช้เทคนิคเพื่อจะผ่านไป

นี่ก็เหมือนกัน ถ้าใจเป็นธรรมทำทุกอย่างมันจะเป็นธรรม ถ้าใจเป็นอธรรม สิ่งที่เป็นอธรรม เห็นไหม ถ้าเป็นอธรรม อธรรมใจ มันเพื่อประโยชน์ส่วนตน ถ้าเพื่อประโยชน์ส่วนตน ทุกคนเห็นแก่ประโยชน์ส่วนตนทั้งหมดแล้วสังคมจะอยู่กันอย่างไร? สังคมเราเจอจกกันเรื่องตั้งแต่ทาน ทานเราเสียสละมา เสียสละมาเรื่องของท่าน เพื่อความสงบร่มเย็นในสังคม ถ้าสังคมนั้นร่มเย็นเป็นสุข เห็นไหม ในการประพฤติปฏิบัติเราก็มีโอกาสมากขึ้น ถ้าสังคมไม่เป็นสุขนะ สังคมมีศีลธรรมจริยธรรม การประพฤติปฏิบัติ การเป็นไป มันก็ง่ายขึ้นมา ศีล สมาธิ ปัญญา เรามีศีล ศีลปกติของใจ ถ้าใจมันปกติขึ้นมาใจมันจะปกติ เพราะจิตมันเป็นปกติขึ้นมา เห็นไหม จิตเป็นปกติ พอปกติขึ้นมามันอยู่ในศีล ศีลถ้ามันปกติอยู่แล้วนะ ถ้ามันมีสติควบคุม มันเป็นสมาธิ แล้วสมาธิมันเกิดปัญญาขึ้นมา เห็นไหม

สังคมนั้นร่มเย็นเป็นสุข ทุกอย่างมันมาจากอำนาจวาสนานะ เราเกิดมาคุณี มาครอบประเทศไทยนะ รอบประเทศไทยเขาเดือดร้อนกันไปหมดเลย ทุกประเทศรอบประเทศไทยเขาเดือดร้อนกันไปหมดเพราะอะไร? ชาวพุทธเหมือนกัน ชาวพุทธเหมือนกันนะ แต่ชาวพุทธในเมืองไทยเรานะ ทำไมเรารักษาประเทศของเราได้ เห็นไหม ขณะที่เกิดลัทธิต่างๆ ที่ว่าต้องล้มไปหมดเลย ทำไมเมืองไทยไม่ล้ม ทำไมเมืองไทยอยู่ได้ เมืองไทยอยู่ได้เพราะอะไร อยู่ได้ด้วยบุญกุศลอันนี้ ใจ บุญและกุศล เรามีผู้นำที่ดี เรามีกษัตริย์ที่ดี กษัตริย์ที่ดีเป็นผู้ที่มีบารมี เราอยู่ในร่มโพธิ์ร่มไทรชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ เห็นไหม

สิ่งนี้เป็นประโยชน์กับเรา ถ้าเป็นประโยชน์กับเรา สังคมนั้นร่มเย็นเป็นสุข เราถึงมีโอกาสประพฤติปฏิบัติกันนะ ไม่ใช่เขาเกิดสงคราม เขาเกิดการฆ่าฟันพันแหว่ง เราจะมานั่งหลับตาอยู่ จะนั่งหลับตาอยู่ หลับตาก็ต่อเมื่อสังคมมันร่มเย็นเป็นสุข ใช่ไหม?

นี่ก็เหมือนกัน ถ้าจิตมันเป็นปกติขึ้นมา มันจะเป็นปกติเข้ามา แล้วครูบาอาจารย์ท่านมองตรงนี้อยู่ ท่านช่วยเหลือเรานะ เราเหมือนพ่อแม่เลย พ่อแม่นี้ปรารถนาดีกับลูกๆ ทุกคน แต่ลูกๆ ทุกคนก็เบื่อกันเลย เบื่อพ่อแม่ที่จ้ำจี้จ้ำไช จ้ำจี้จ้ำไช ลูกๆ จะเบื่อกัน ลูกๆ มันจะอยู่ตามประสาของลูกๆ เขา แต่ไม่คิดว่าสังคมอยู่อย่างนี้ไม่ได้ สังคมต้องมีกติกา สังคมต้องมีศีลธรรม ศีลธรรมจริยธรรมในหัวใจของผู้นำ ถ้าผู้นำมีจิตใจที่เป็นธรรมนะ จิตใจที่เป็นธรรมเหมือนพ่อแม่ พ่อแม่รักลูกมาก มีอะไรก็ให้ ให้ได้หมด ลูกนี้ให้ได้หมดเลย ไครมาขืนขอให้ได้หมดเลย ถ้าผู้ที่มีธรรมเป็นอย่างนั้นนะ

“เมตตากรุณาจุนโลก”

มันเป็นเมตตากรุณา ธรรมที่มันเป็นเมตตาออกมา แล้วเมตตามันจะไปแบ่งฝักแบ่งฝ่ายกับใคร แต่! แต่มันมีกุศล-อกุศลใจ ผู้ที่ทำผิด ผู้ที่อยู่ที่จะตะแบงออกไปให้สังคมมีปัญหา ท่านจะให้สิ่งนี้เข้าสู่กระบวนการ อยู่ในช่องทางของธรรม ถ้าช่องทางของธรรมแล้วเด็กมันคือก็ต้องการหน่อย ถ้าเด็กมันเบา ถ้าเด็กมันพอพูดกัน ได้ก็พูดกันได้ เห็นไหม

เวลาพูดออกไปอย่างนี้ บอกว่าเป็นกิเลส เวลาทำให้คนที่มันขัดขึ้น คือดึง ก่อเงิน ให้เข้าสู่กระบวนการ เราบอกคนนั้นเป็นกิเลส แต่คนที่ส่งเสริมสิ่งต่างๆ ให้มันแตกแยกกันออกไป สิ่งนี้เป็นธรรม สิ่งนี้เป็นธรรม มันจะเป็นธรรมไปได้อย่างไร ในเมื่อมันออกจากธรรมและวินัย ออกจากสิ่งต่างๆ กันไป เห็นไหม สิ่งนี้มันเป็นจุดยืน ถ้าจุดยืนใจมีตรงนี้นะ ใจมีตรงนี้ สิ่งต่างๆ เราเสียทรัพย์เพื่อรักษาอวัยวะ เราเสียอวัยวะเพื่อรักษาชีวิต ถ้าเราจะเสียชีวิตรักษาธรรม ถ้าเราเห็นธรรม เราซึ่งในคุณธรรม ชีวิตนี้มันเรื่องธรรมดา

การเกิดและการตายธรรมดา ธรรมดาแบบเราธรรมดาแบบทุกขัง ธรรมดาแบบว่ายอมจ้านน ธรรมดาต้องแปรสภาพ ทุกอย่างต้องแปรสภาพ ไม่มีอะไรคงที่ ทุกอย่างแปรสภาพหมด เมื่อก่อนก็ไปแล้ว วันนี้ก็ต่อไป เวลาจะเคลื่อนไปตลอดเวลา มันแปรสภาพตลอดเวลา ชีวิตนี้ก็แปรสภาพตลอดเวลา ถ้ามันมีกิเลสอยู่มันก็แปรสภาพตลอดเวลา เห็นไหม แต่ถ้าใจมันเป็นธรรม แล้วสิ่งนี้เป็นเศษ สอูปาภิเสสนิพพาน คือของแถม ชีวิตที่เหลืออยู่คือของแถม แล้วของแถมถ้ามันจะสิ้นไป ถ้ามันจะเป็นอะไรไป ของแถมสิ้นไปเมื่อไหร่ก็ได้เพราะมันเป็นของแถม เพราะมันไม่มีอะไรคาใจอยู่แล้ว มันเป็นไปได้อย่างตลอดเวลาอยู่แล้ว สิ่งนี้มันถึงทำได้

แต่รักษาไว้เพราะอะไร? รักษาไว้เพราะเพื่อวิฤตติขึ้นมา ใครจะเป็นคนชี้ถูกชี้ผิด แต่ละวิฤตติขึ้นมา ใครจะรู้ว่ามันมาจากไหน? มันมาได้อย่างไร? แล้วต่อไปกระบวนการจบสิ้นมันจะเป็นอย่างไร? เห็นไหม เพราะชีวิตเราเกิดมา เราเกิดมาจากท้องพ่อท้องแม่ ทุกคนว่าเกิดจากท้องพ่อท้องแม่ แต่ในธรรมบอกเกิดมาจากกรรม ถ้าทำคุณงามความดีเกิดจากท้องพ่อท้องแม่ พ่อแม่ก็รัก ลูกก็เข้าใจกับพ่อแม่ พ่อแม่ก็มีความร่มเย็นเป็นสุข คุยกันพูดจากันรู้เรื่อง

ถ้าเกิดมาจากกรรม เห็นไหม เกิดมาจากท้องพ่อท้องแม่เหมือนกัน พ่อแม่ก็ต้องการอย่างหนึ่ง ลูกก็ต้องการอย่างหนึ่ง การขัดแย้งกันก็อย่างหนึ่ง การพูด เห็นไหม กรรมทั้งนั้นแหละ เพราะลูกของเรา เราก็ต้องรักเป็นเรื่องธรรมดา เรารักลูกทั้งนั้น แต่ลูกมันจะเชื่อฟังเราไหม กรรมซ้อนมาในชีวิตนะ เห็นไหม ชีวิตเราเกิดจากกรรมของมารดา เกิดจากพ่อจากแม่ แล้วพ่อแม่ออกมาปรารถนาให้ลูกเป็นอย่างที่เราต้องการ แล้วเป็นไหม แต่ถ้าลูกมันดีกว่า ดีกว่า เห็นไหม อภิชาติบุตร ลูกที่มันดีกว่าพ่อกว่าแม่ เชิดชูเลี้ยงดูพ่อแม่ แล้วยังพยายามชักนำพ่อแม่ให้อยู่ในสิ่งที่ลูกที่ควร นี่กรรมมันซ้อนมา แล้วถ้ากรรมมันซ้อนมา นี่ดวงตาของโลก ถ้าดวงตาของโลกเข้าใจสภาวะแบบนี้

ศาสนามันเข้ามาเพื่อหัวใจนะ ถ้าหัวใจที่ดีชะอย่าง คนที่คิดดี คนที่มีจุดยืน สิ่งต่างๆ มีอุปภาวะ จะไม่ตื่นไปกับกระแส เห็นไหม เวลาสิ่งมันที่มันเกิดวิฤตติขึ้นมาต้องการคนกล้า ต้องการคนฉลาด เพื่ออะไร? เวลาสัตว์มันไล่ไปนะ ตื่นสัตว์ สัตว์จะตื่น

ดูเวลามือบมันเกิดนะ เวลาจุดมือบติดแล้วมือบมันเกิดนะ ไปหมดเลยนะ ไปหมดเลยตื่น คนตื่น คนไม่มีจุดยืน คนไม่เข้าใจสภาวะของโลก ไปกับเขาหมดเลย แต่ถ้าเรามีหัวใจนะ มันมีสิ่งดีมันก็ต้องมีสิ่งตรงข้ามสิ ดีต้องคู่กับชั่ว ถ้ามันชั่วมันก็ต้องมีคู่กับดี มันทำไมถึงชั่ว? ทำไมถึงดี? หาเหตุหาผลขึ้นมา หาเหตุหาผลสุดแล้วคือกรรม เหตุและผลรวมลง สิ่งที่เราใคร่ครวญแล้วนะ กาลามสูตรไม่เชื่อสิ่งใดเลย เชื่อแต่ความเป็นจริงในหัวใจเรา เราพิสูจน์ได้

เวลาเราทำอะไรไปนะ พอเหตุการณ์มันผ่านไปแล้วนะ พอมารู้ทีหลังเสียใจทุกทีเลย โคนหลอกรอบหนึ่งแล้ว แล้วก็โคนหลอกรอบ ๒ แล้ว แล้วก็โคนหลอกรอบ ๓ แล้ว แล้วทำไมไม่คิด ทำไมไม่คิดละ ทำไมไม่ยับยั้งละ ทำไมไม่คิด ไม่ยับยั้งหัวใจของเรา ว่าสิ่งนี้จริงหรือไม่จริง เรายับยั้งก่อนก็ได้ เห็นไหม องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าจะปรินิพพานนะ ฝากไว้คำสุดท้ายเลย

“ภิกษุทั้งหลาย เธอจงพิจารณาสังขารด้วยความไม่ประมาทเถิด โลกนี้จะไม่ว่างจากพระอรหันต์เลย”

เห็นไหม จงพิจารณาสังขารด้วยความไม่ประมาทเถิด แล้วเราประมาทไหม? เราประมาทในชีวิตไหม? เราประมาทในการกระทำไหม? เพราะเราประมาทเราถึงได้พลั้งเผลอกัน เพราะเราประมาทเราถึงได้เสียหายกันอยู่ที่นี่ ถ้าเราไม่ประมาท เรามีสติของเรา เราใคร่ครวญได้ ไม่ประมาทสักอย่างหนึ่ง ไม่ต้องไปดูหมิ่นที่ไหน ไม่ต้องไปเชื่อใครเลย เราทำความดีของเรา เราทำชีวิตของเรา ทำเป็นปกติ

“ทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว”

เรื่ององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ประพฤติดีนี้ ถ้ามันจะมีเหตุผลที่มันขัดแย้ง ที่มันจะชั่ว มันจะเป็นอะไร ให้มันเห็นทีสิว่าพระพุทธเจ้าโกหก จับผิดพระพุทธเจ้าให้ได้สักที ว่าเราทำดีแล้วมันไม่ได้ดีนี้ ทำดีต้องได้ดี ทำชั่วต้องได้ชั่ว เว้นไว้แต่ว่าจะทำดีกับใคร สัตว์มันชั่วร้าย ทำดีแล้วจะไปลูบหัวแล้วมันก็กัดเอาสิ สัตว์มันชั่วร้ายเราก็ต้องมีวิธีการ เราจะจับมัน เราจะเอาสัตว์นี้เพื่อจะสั่งสอนมัน มันก็ต้องมีปัญญาสิ ทำดี ทำดี พอทำดีก็ทำดีชื่อบื้อ ทำดีก็ทำดีไปเรื่อย มันกัดเอานะ

ทำดีกับใครอยู่ที่กาลเวลา อยู่ที่บุคคล อยู่ที่กาลเทศะ การทำดีมันก็มีกาลจะมีเทศะ มีโอกาสเราก็ต้องมีปัญญาสิ ทำดีนะมันก็ต้องคิดให้เป็นการทำดีอะไร ถ้าทำดีนะ คุณสิ เขาว่าทำดีกับพระ พระเอาเปรียบสังคม พระนี่คุณสิ มาถวายอาหารกัน ฉันทเสร็จแล้วก็ไม่เห็นทำอะไรเลย นี่ดีของพระดีของพระไม่คิดใจ ดีของพระนั่งสมาธิ ดีของพระเอาใจ เอาความรู้สู้สิ เอาไว้ในอำนาจของเรา ดีของโยม เห็นไหม ต้องทำมาหากิน ต้องอาบเหงื่อต่างน้ำมา หาปัจจัยเครื่องอาศัยมา ดีของพระ ถ้าไปเอาเรื่องของโยมนั้นมันคฤหัสถ์ สมบัติของโลกเขา สมบัติของพระพุทธเจ้าอยู่ที่ไหน? สมบัติของธรรมอยู่ที่ไหน?

ดีของพระ สงบเสงี่ยมเยียมตน แล้วเอาใจของใจไว้ในอำนาจของตน แล้วใจนั้นวิปัสสนาญาณขึ้นไป ให้มันเห็นใคร่ครวญของมัน ความดีของคนนะไม่เหมือนกัน แล้วก็บอกว่าความดีต้องเป็นอย่างนั้น แล้วพระก็เอาเปรียบพระ พระไม่ทำอะไรเลย พระทำมากกว่าโยมหลายเท่า ใจนี้เอาไว้ได้ยากที่สุด

อดนอนผ่อนอาหาร เพื่อจะเอาความรู้สึกไว้ในอำนาจของเรา แล้วความทุกข์ความสุขในหัวใจ เราเอาไว้ในอำนาจของเรา แล้วทำลายมัน ทำลายความทุกข์ออกจากหัวใจ ทุกข์ เห็นไหม ทุกข์เป็นอริยสัจ ทุกข์เป็นความจริง แล้วทุกข์ สมุทัย นิโรธ มรรค ถ้ามันทำได้ขึ้นมา อริยสัจเกิดมา แล้วมันจะสงสัยอะไร อริยสัจ สัจจะ สัจจะเขาหากัน สัจจะหาความจริงกัน นี่เกิดอริยสัจจะแล้วเกิดอริยมุมิ ใจที่มีอริยมุมิขึ้นมาแล้วเป็นขั้นตอนขึ้นไป มันผ่านพ้นไปจากการครอบงำของมารณะ พ้นไปจากการครอบงำของอวิชชา ของความประมาทเลินเล่อ ของความไม่เข้าใจ ของความอวิชชาคือไม่รู้ มันรู้ตลอดเวลา มันจะประมาทที่ไหน เห็นไหม นี่มันอยู่กับเราทั้งหมด

สิ่งที่เกิดขึ้น เกิดขึ้นจากเรา เราเกิดเป็นชาวพุทธพบพุทธศาสนา แล้วเราเกิดมาจากสังคมที่มีครูมีอาจารย์ ท่านก็จะปกป้องพวกเรา แต่การกระทำนะ ทุกอย่างต้องลงทุนลงแรง ไม่มีอะไรได้มาฟรีหรอก แม้แต่การนั่งสมาธินั่งเฉยๆ ก็เหนื่อยนะ นั่งเฉยๆ เป็นชั่วโมงๆ ก็ทุกข์นะ เห็นไหม คล้ายกับการนั่งสมาธิก็ต้องนั่งเฉยๆ ทุกอย่างต้องลงทุนลงแรง ต้องมีงาน ต้องมีความเพียรชอบ ต้องมีการกระทำ กิจจญาณต้องมี กิจของใจต้องมีการปรับสภาพ มีการแปรปรวนของมัน ต้องแปร ต้องปรับ นี่คือกิจ กิจของหน้าที่ กิจของหัวใจ แล้วจะเกิดเป็นประโยชน์กับเรานะ

หยาบ ละเอียด เราค่อยๆ พัฒนาของเราขึ้นไป แล้วจะเห็นคุณค่านะ เห็นคุณค่าของงานหยาบๆ เห็นคุณค่าของงานอย่างกลาง เห็นคุณค่าของงานอย่างละเอียด เพราะวุฒิภาวะของจิตมันจะพัฒนาขึ้นมา คนที่พัฒนาแล้วมันจะมองเห็น ถ้าคนไม่พัฒนาขึ้นมา มันจะติเขาไปหมดเลย ทำไมไม่เป็นอย่างนั้น ทำไมไม่เป็นอย่างนี้ ตามแต่ใจตัว แต่ถ้ามันพัฒนาขึ้นมา คนเกิดมานะเป็นเด็กกันทุกคน แล้วมาเป็นผู้ใหญ่อยู่ที่นี่ แล้วก็แก่เฒ่าอยู่ที่นี่ แล้วก็ชราคร่ำคร่าไป มันก็เป็นอย่างนี้ทั้งนั้นเลย แล้วมันผ่านวุฒิภาวะ เห็นไหม ผู้เฒ่าผู้แก่เป็นที่เคารพบูชาของเรา ครูบาอาจารย์เป็นที่พึ่งของเรา ถ้าเราเกิดมาเป็นที่พึ่งอย่างนี้เป็นบุญวาสนาของเรานะ เอวัง